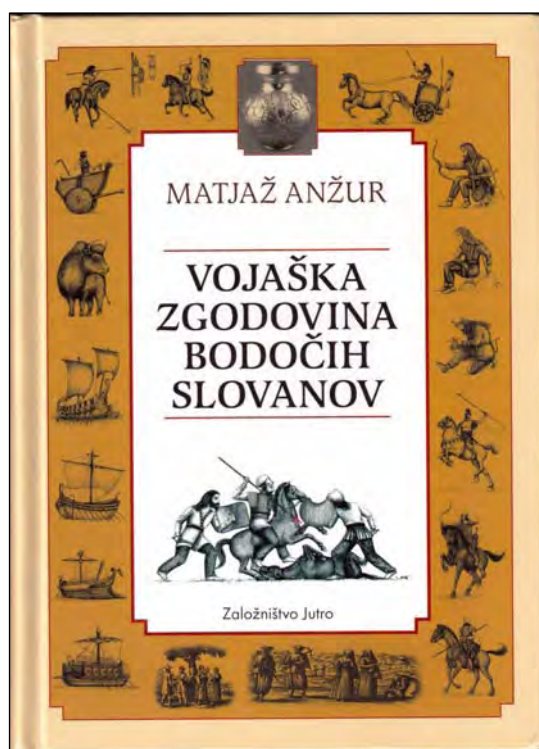

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju
- ocena knjige:

Matjaž Anžur

VOJAŠKA ZGODOVINA BODOČIH SLOVANOV

knjigo in ko sem jo proučil, sem ga povabil na razgovor, ki je potrdil moja pričakovanja: avtor je temeljito proučil zgodovino umetnosti vojskovanja Slovanov, torej tudi Slovencev. Drugače povedano: **slovenska vojaška zgodovina se ne začne 1990!**

Matjaž Anžur je predstavnik srednje generacije, je absolvent zgodovine, vendar se je podal na samostojno pot raziskovalca zgodovine Slovanov. Najpogosteje nastopa na gradu Struga na svojem delovnem mestu pod psevdonimom »Volk Turjaški« in je zanimiv analitik naše zgodovine in tudi sedanjosti. Je tudi idejni vodja sodobnega slovenskega staroverstva. Zavzema se za čaščenje t. i. rodni bogov in oživljanja običajev naših prednikov. Sodeluje in je tudi organizator znanstvenih srečanj o zgodovini Slovanov.

Avtor je naslednjih knjig: *Vladarji in predsedniki evropskih držav*, *Vojaška zgodovina bodočih Slovanov*, *Triglav - religiozni pomen pri Slovanih*, v tisku je *Zgodovina slovenske mitologije*, pripravlja pa tudi

Zares, nenavadna knjiga z intrigantnim naslovom, ki takoj vzbudi radovednost!

Le kakšna je to »vojaška zgodovina« bodočih Slovanov, torej tudi Slovanov, Slovencev. Ker sem v vojaških šolah absolviral vojaško zgodovino starih ljudstev in vojskovodij, predvsem pa načine bojevanja in druge zanimivosti (grška falanga, rimske legije in podobno), le malo ali pa skoraj nič nisem zvedel o Slovanih, sem si zadal nalogo, da to zanimivo knjigo podrobno preberem in jo tudi predstavim na svojem spletišču.

Z avtorjem sem kar hitro vzpostavil internetni stik, ker je tudi koordinator spletišča SLOVANSTVO.SI, kjer piše pod imenom »Vratislav«. Poslal mi je svojo

nadaljevanje ocenjene knjige z naslovom *Vojaška zgodovina bodočih Slovanov - drugi del*. O sebi nerad govori, ker meni, da so vsebine knjig najlepša predstava o avtorju samem. Sam sicer ne menim tako, zato bom tvegaj, da avtorja tudi predstavim.

Rojen je bil 1962 v Ljubljani. Po materini strani izvira iz plemiške rodovine slovenskih Turjačanov/Auerspergov, zato ima verjetno v genih tudi vojaštvo in gradove. Tudi nadimek »Volk Turjaški« je zato upravičen, saj so se njegovi predniki borili 1389 na Kosovem polju z rano ob rami z ostalimi slovanskimi brati. Zato je tudi zagovornik slovanstva in jugoslovanstva, čeprav ni ortodoksno usmerjen.

Nameraval je postati vojak, častnik. Dobil je že tudi sobo v internatu ljubljanske vojaške gimnaziji »Franc Rozman – Stane«, vendar so ga starši pregovorili, da se je vpisal na Bežigradska gimnazijo. Končal je prvi letnik strojne fakultete, zatem pa je presedlal na zgodovino. Zaradi prevelike radovednosti in kritičnosti je zastal v statusu absolventa, zato se ni lotil niti diplomske naloge. Pravi, da so to njegove knjige in status svobodnega raziskovalca.

Sicer pa bi lahko rekli da si kruh služi v posebni vrsti pedagoškega turizma, saj je upravitelj gradu Struge pri Otočcu, kjer z Bojano Čibej dela in vodi t. i. Živi muzej. Tam tudi prireja razna znanstvena srečanja.

Grad Struge pri Otočcu in Živi muzej (google)

Ni sicer pristaš venetske teorije, vendar so mu Bor, Šavli in Tomažič znatno pomagali, da je postal kritičen do politično pisane slovenske zgodovine po germanskih vzorcih. Sicer se strinja, da so Veneti bili eno od ljudstev v etnogenetskem procesu nastanka Slovanov in tudi Slovencev. Meni celo, dokaj bogokletno, da je venetsko gibanje rezultat dobro premišljene akcije Vatikana in Italije, da bi dokazali svoj zgodovinski prav, da so deli Istre in Slovenije do Kolpe pravzaprav del nekdanje italijanske venetske tvorbe! Ko so pa Rusi začeli dokazovati, da so pravzaprav oni del

tega venetskega naroda, se je teorija podrla, še več, danes je vprašanje, kdo so etnogenetsko pravzaprav Italijani.

Na podlagi svojih raziskav, ki se opirajo na najstarejše pisne vire in številne arheološke raziskave na ozemlju sedanje Ukrajine, Podonavja in Balkana je pristaš etnogeneze Slovencev kot dolgotrajnega večtisočletnega procesa, kar pomeni, da smo nekakšna mešanica mnogih staroselcev in priseljencev z raznih strani, ne pa samo tistih zadnjih izza Karpatov, kakor nam želi vsiliti svoje dosežke germanofilna slovenska zgodovina.

Skoraj sem gotov, da se avtor ne strinja s sedanjo politizacijo slovenske vojaške zgodovine. O tem sicer nisva razpravljala, vendar vsi njegovi komentarji na straneh spletišča Slovanstvo.si potrjujejo mojo domnevo. Namreč, tam sem mogel, še preden sva se spoznala, tudi prebrati pozitivne ocene mojih analitičnih zaključkov v »Balkanskem vojaškem poligonu«, predvsem pa dejstvo, da zgodovina mora upoštevati obveščevalno-varnostne analize in vplive tajnih služb.

Toliko o avtorju.

Knjigo **VOJAŠKA ZGODOVINA BODOČIH SLOVANOV** je 2006 izdala založba Jutro iz Ljubljane v svoji Prosvetni knjižnici. Obsega 223 strani in je bogato ilustrirana. In prav te slikovne rekonstrukcije in ilustracije, ki jih je prispevala Bojana Čibej, znatno prispevajo k vsebini knjige, saj prav določene rekonstrukcije, predvsem na podlagi arheoloških in drugih podatkov, pomenijo tudi najbolj realno predstavitev nekega dogodka v preteklosti. Zato bom nekaj rekonstrukcij tudi predstavil v tej oceni.

O zgodovini Slovanov in tudi Slovencev obstajajo številne teorije. Še vedno je »uradna« tista, da so se v 5. stoletju n.št. naši predniki iz svoje pradomovine prek Karpatov preselili na zahod, na današnje ozemlje Slovenije, celo v predalpsko gorovje, tako da smo celo poimenovani kot »alpski Hrvati« in podobno.

Avtor nam v svoji knjigi predstavi svoj pogled in svojo teorijo, ki temelji na pisnih virih grškega zgodovinarja Herodota o Skitih/Skolotih, kot tudi vseh tistih ostalih ljudstev, ki so živela na ozemlju današnje poselitve Slovanov. Po Herodotovih zapisih nam v prevodu predstavi predvsem vojne takratnih ljudstev, predvsem vzroke za osvajanja novih ozemelj in s tem tudi za preseljevanje, mitološke značilnosti, kakor tudi zanimive vzporednice med indijskimi, grškimi in slovanskimi verstvi oz. božanstvi. Seveda je pri tem veliko pozornosti posvetil tudi raziskavi sanskrta ter tudi primerjal številne besede, ki so enake s slovenskim, ruskim in ukrajinskim jezikom.

Na podlagi Herodotovega besedila in delnih arheoloških najdb in raziskav, je avtor naredil mnoge rekonstrukcije, ki so tudi domišljeno ilustrirane.

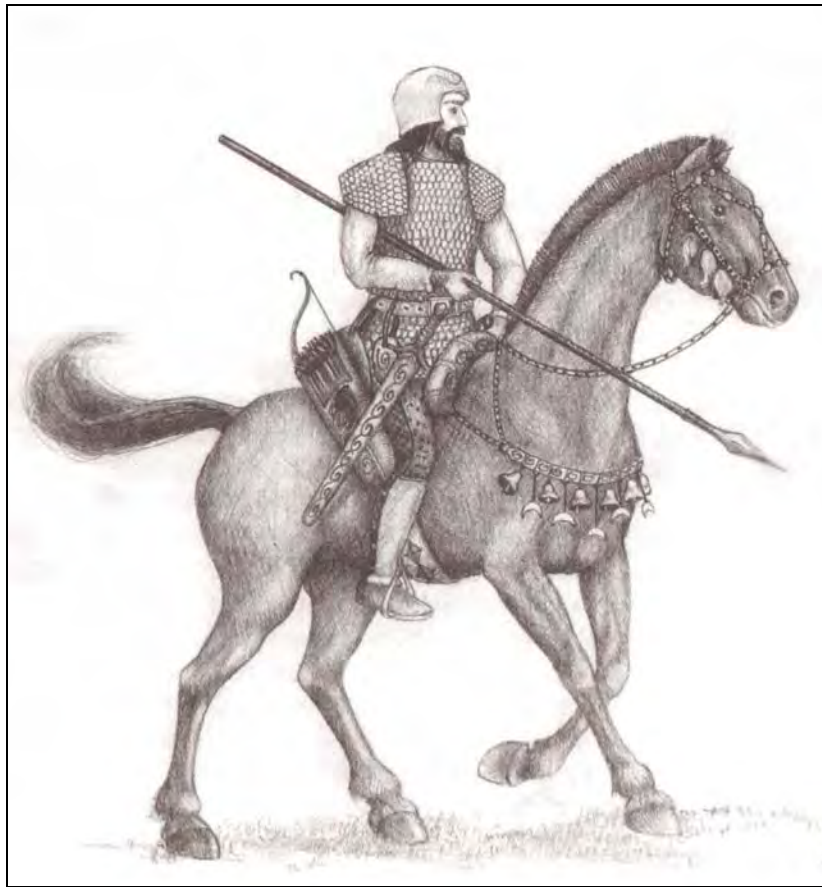

Rekonstrukcija mesta Belsko v Ukrajini, podobno Herodotova Geloma
(*Vojaška zgodovina bodočih Slovanov*, str. 21)

Kot sem že omenil, Matjaž Anžur je svojo teorijo o naših prednikih pričel pisati z obdobjem Herodota. Zato je potrebno povedati vsaj besedo o tem grškem zgodovinarju. Namreč, na severnih obalah Črnega morja so v pradavnini živeli Grki. V največji naselbini z imenom Olbija, ki se je nahajala ob izlivu reke Bug, pa je okrog 450 pred n.št. bival tudi Herodot, najbolj znani grški zgodovinar. In prav Herodot je bil tisti zgodovinar, ki je zapustil tudi prve pisne vire o kasnejših vzhodnih Slovanih. Severno od Grkov je živelo bojevito in številčno ljudstvo z imenom Skiti, tudi Skoloti, ki jih je Herodot dobro spoznal in tudi opisal v svojih Zgodbah. Razdelil jih je celo na tri dele istega plemena: na poljedelce, nomade-živinorejce in »kraljevske Skite«, ki so dejansko gospodovali ostalim plemenom.

In avtor se je odločil, da bo verjel Herodotu in njegovim zapisom o največjem ljudstvu na svetu kot jih poimenuje Herodot – Skolotom, ki so živeli na ozemlju današnjih Slovanov in jih je grški zgodovinar poimenoval za Skite. To ljudstvo stopi v uradno zgodovino šele tisoč let pozneje z imenom Slovani, zato tudi knjiga, ki dejansko opisuje Skite oz. Skolote kot važen etnogenetski element pri formiranju kasnejših Slovanov, nosi naslov *Vojaška zgodovina bodočih Slovanov*.

Po vzgledu mnogih ukrajinskih, poljskih in ruskih zgodovinarjev, se je tudi Matjaž Anžur posvetil raziskavam sanskrta, ki ima v svojem besedišču mnoge slavizme in tudi obratno. Slovanski jeziki imajo veliko irano-indijske terminologije, tako da lahko sklepamo o davnih skupnih koreninah. Pravzaprav smo tako Slovani kot tudi Indijci pripadniki Indoevropejcev ... V tem smislu se je avtor lotil tudi rekonstrukcije verstva naših prednikov, torej mitologije pred sprejemom krščanstva po Cirilu in Metodu. Naši davni predniki niso poznali antropomorfnih bogov, saj so svoj religiozno-socialni model zgradili na čaščenju narave, zato so logično častili naravne sile kot take: veter, vodo, ogenj ...

**Rekonstrukcija skolotskega bojevnika,
po Herodotovem opisu in arheoloških najdbah
(Vojaška zgodovina bodočih Slovanov, str. 130)**

No, avtor je preko mitoloških, arheoloških, socioloških in še kakšnih ozadij skušal rekonstruirati vojaško zgodovino naših prednikov takrat ko se je verjetno zares začela. Sledeč podrobnim opisom Rigvede in Herodota, se pravzaprav da marsikaj ugotoviti iz področja vojaške umetnosti. Namreč, za avtorja se vojaško zgodovino pisje začne, ko se neko starodavno pleme, ljudstvo, odloči, da se poda na množični pohod okrog 300-500 kilometrov v določeno smer, da osvoji neznana področja, pokori staroselce in si ustvari nove in boljše pogoje življenja.

Ko bodo zgodovinarji skušali analitično odgovorili na podobna vprašanja, kot si jih je zastavljal avtor omenjene knjige, bo tudi lažje locirati kje je naša pradomovina, predvsem pa dejstvo, kaj so pravzaprav predstavljala preseljevanja ljudstev oz. plemen.

O tem imamo več teorij. Med našimi zgodovinarji prevladuje predvsem germanska, v zadnjih desetletjih pa tudi venetska teorija. A v krogih sodobnih slovanskih zgodovinarjev se danes na podlagi pomožnih znanosti uveljavljajo tudi nove teorije, ki so veliko bližje resnici o Slovanih, kot je bilo to spisano v 19. stoletju. Utrjuje se mnenje o lužiški, v zadnjem času pa predvsem podonavski teoriji o pradomovini Slovanov.

Avtor nam predstavi številne arheološke najdbe na ozemlju sedanje Poljske in Ukrajine, ki potrjujejo Herodotove zapise o utrjenih gradiščih, obdelovanju železa, bronu in medenine, o grobovih (kjer so najdeni meči, bojne sekire, čelade, oklepi) in grških izdelkih, kar kaže na živahno trgovino v tedanjem času. Obenem primerja določene najdbe na slovenskem ozemlju (gradišče Vir pri Stični). Situla iz Vač nam s svojimi upodobitvami nudi izredni vir o slovenski vojaški zgodovini

Situla iz Vač z upodobitvami
(Vojaška zgodovina bodočih Slovanov, str. 203)

Zlasti je zanimiva avtorjeva predstavitev slovanskega vojaškega izrazoslovja, Herodotovih zapisih o Skolotih kot bojnikovih na konjih, o njihovi bojni taktiki, kakor tudi o skolotsko-perzijski in drugih vojnah, o pomorskem bojevanju in drugih temah, nazadnje tudi o Ilirih in Venetih, ki živijo v preteklosti na današnjem poselitvenem ozemlju Slovanov in so nedvomno etnogenetski element pri tvorjenju Slovanov.

V virih in literaturi, ki jo je avtor uporabljal, so poleg Herodotovih Zgodb, navedena vsa pomembnejša dela iz zgodovine Slovanov, katera je avtor zelo spretno predstavil v svojem raziskovalnem projektu.

Gre za izredno zanimiv poskus iskanja odgovora kdaj in kje se je začela slovenska vojaška zgodovina, pa nam zato avtor s svojimi podajanjem, obiski na terenu in rekonstrukcijami, ponuja nov pogled, ki je včasih zelo daleč od kabinetnega zgodovinopisja.

Zato si velja Anžurjevo knjigo najprej prebrati ...

Nestrpno pa čakamo že drugi del!